

WETEN WE WEL WAT WE AAN HET DOEN ZIJN?

Het Maandblad dat voor U ligt omvat weer een aardig gevarieerd assortiment artikelen uit het ruime onderzoeksveld der "natuurlijke historie" of natuurstudie en daar is de redactie zeer tevreden over. Halverwege 1989 leek het er even op dat ook de rijke natuur van Limburg nu zover verschaald was dat er niet voldoende stof was voor het vullen van elf afleveringen van ons Maandblad, maar achteraf gezien moet die inzinking vermoedelijk toegeschreven worden aan het in het warme seizoen overheersen van de drang om optimaal te profiteren van het zeer fraaie weer dit jaar.

Opvallend in het huidige aanbod van artikelen is de toename van het aantal studies naar voorkomen en gedrag van vleermuizen in het zomerhalfjaar. Dit verschijnsel heeft niet iets te maken met het overwinnen van oerangsten voor deze nachtdieren of voor nachtelijk onderzoek of met een plotselinge belangstelling voor de poëtische aspecten van nachtelijk onderzoek, al zou men dit vermoeden na lezing van de bijna literaire ontboezemingen van Wouter Helmer in *Natuur en Milieu* deze zomer over zijn nachtelijke speurtochten, om maar te zwijgen van een verband met het opnieuw van stal halen van de Batman-figuur. Nee, de reden is heel prozaïsch; het is het gevolg van het beschikbaar raken van vleermuisdetectoren voor een door amateurs betaalbare prijs.

De vraag die de vele nieuwe ontdekkingen met behulp van dit apparaat bij mij deed opkomen is: wat als de vleermuisdetector niet op zo'n ruime schaal ingang had gevonden? Hoeveel vleermuisenbomen, vleermuisennesten, vleermuisenbiotopen etc. hadden we dan – zonder daar maar iets van te merken, want ze piepen niet of nauwelijks – om zeep geholpen? En hoeveel hebben we in het verleden al ausradiert zonder het te weten? Maar daar houdt het niet bij op, immers wat weten we nu eigenlijk van al die andere kleine zoogdieren? Of van de talloze soorten insecten en andere ongewervelden? Om kort te gaan: is het niet een volslagen illusie om te denken dat we met de inventarisaties ten behoeve van een Milieueffect-rapport, voor een evaluatie van een landinrichtingsplan enzovoorts ook maar een fractie van de feitelijk benodigde gegevens bij elkaar krijgen? Men probeert dit probleem gewoonlijk te "tackelen" door erop te wijzen dat inventarisatie van de verspreiding van een aantal geselecteerde goed waarneembare soorten ons wel vertelt waar de belangrijke en te beschermen gebieden voor de overige soorten liggen. Onder andere het onderzoek aan het gedrag en het voorkomen van vleermuizen heeft bewezen dat dit in veel gevallen niet opgaat. Een mooi voorbeeld zijn de vleermuiscolonies die gevonden zijn in (oude) *Acacia*'s, een exoot waarvan gewoonlijk door natuurbeheerders gezegd wordt dat ze maar verwijderd moeten worden.

Men zegt wel dat de tropische regenwouden vernietigd worden nog voordat alle bewoners ervan zelfs maar taxonomisch beschreven zijn, maar even zo zijn wij bezig telkens weer landschappen op hun kop te zetten zonder dat we maar bij benadering weten welke organismen we allemaal verdrijven of vernietigen. Nog eens een voorbeeld uit vleermuisland: tot voor kort wist niemand in Nederland dat er in dit land ook Bosvleermuizen voorkomen. Nu blijken er tenminste twee kolonies te zijn waaronder één in Zuid-Limburg in het Benzenraderbos. Eén verkeerde kapactiviteit en de kolonie was uit Limburg weg geweest.

De conclusie zou kunnen zijn dat we vanaf nu maar helemaal geen uitbreiding van menselijke activiteiten in het landelijk gebied moeten toestaan maar dat is voor deze maatschappij duidelijk niet aanvaardbaar. Een echte oplossing komt pas dan in zicht als de meerderheid van onze landgenoten zich een natuurvriendelijke levenshouding als bijvoorbeeld het Boeddhisme eigen maakt, zoals professor Westhoff onlangs in een lezing in Maastricht bepleitte. Ik vrees echter dat er nog zeer veel water door de Maas zal stromen voordat we de consequenties daarvan aanvaarden, met name het vaarwel zeggen aan de genietingen van de huidige welvaart is voorlopig voor vrijwel eenieder onbespreekbaar.

Wat kunnen we ondertussen wel doen? Naar mijn idee zouden we tenminste zover moeten komen dat onze economie niet meer verder hoeft te groeien en ik denk dat een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat we weer leren genieten van al die dingen die niets kosten, zoals de natuur in de ruimste zin van het woord. Misschien dat we dan de eeuwige zucht naar meer salaris, een nog mooier huis, nog verdere reizen kunnen laten varen?

Reden genoeg om U in dit eerste nummer van onze 79e jaargang van harte toe te wensen dat U in 1990 weer met volle teugen van de natuur geniet – al of niet met het Maandblad in de hand!

TORBEN MULDER

HERPETOLOGEN WINNEN "JA, NATUURLIJK"-KWIS

In het natuur- en milieu-programma "Ja, natuurlijk" van de NCRV, uitgezonden op dinsdagavond 12 december, heeft de Herpetologische Studiegroep van het Genootschap in het kwis-gedeelte de eerste prijs in de wacht gesleept.

De drie man sterke delegatie – Harry van Buggenum (voorzitter) uit Echt, Geert Janssen (secretaris) uit Venray en Tim van den Broek uit Maastricht – moest het in de tropische hal van Burgers' Bush te Arnhem opnemen tegen

de Milieugroep Behoud Alpen.

Onze studiegroep mocht als winnaar een bedrag van f 2.500,- in ontvangst nemen. De bij deze kwis behorende herinnerings-trofee prijkt sinds 13 december op de kamer van het Genootschap in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Het geldbedrag zal de Herpetologische Studiegroep voor een deel in het "poelenfonds" stoppen en voor een deel besteden aan het verzamelen van publiciteitsmateriaal ten behoeve van groenmarkten (bijv. een

poster).

In het NCRV-programma werd tevens een verkorte versie vertoond van de video-promotiefilm van Niek Frigge en Peter Keyzers waarin de verschillende werkzaamheden van de Limburgse herpetologen de revue passeerden. Nogmaals onze gelukwensen met het behaalde succes en de daaraan gekoppelde landelijke publiciteit.

B.G. GRAATSMA
namens het Algemeen Bestuur